

Ülevaade I kvartali 2025 majandustegevusest

Vastavalt AS ALARA (AS) põhikirjale on tema põhitegevuseks Paldiski endise tuumaobjekti ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla haldamine ja saastusest puhastamine, radioaktiivsete jäätmete käitlemise alaste projektide väljatöötamine ja rakendamine ning Eestis tekkivate radioaktiivsete jäätmete ning ohtlike jäätmete käitlemine ja ladustamine. AS lähtub oma tegevuses keskkonnaministri 23.01.2020. a. kinnitatud kiirgusohutuse riiklikus arengukavas 2018–2027, selle rakendusplaanis 2022–2025 ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise riiklikus tegevuskavas toodud tegevussuundadest, AS-i ainuaktsionäri 07.03.2023. a. kinnitatud ootustest, Kliimaministeeriumiga sõlmitava riigile vajalike teenuste osutamise ja sihtotstarbelise toetuse kasutamise lepingust ning kiirgustegevuslubade ja keskkonnakaitselepingute tingimustest.

AS omab kiirgustegevuslube, mille alusel on tal Eestis ainuõigus kiirgustegevuseks Paldiski endisel tuumaobjektil ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidlas. Samuti omab AS lube radioaktiivse aine riigisiseseks veoks ning ioniseeriva kiirguse mõõteseadmete kalibreerimiseks kasutatava kiiritusseadme ja kiirgusallikate hoidmiseks.

AS omab keskkonnakompleksluba, mille alusel on tal Eestis ainuõigus ohtlike jäätmete ladestamiseks Vaivara OJKKs.

AS-i tegevust finantseeritakse peamiselt riigieelarvest sihtotstarbelise toetuse kaudu Paldiski endise tuumaobjekti ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla haldamiseks, Vaivara ohtlike jäätmete käitluskeskuses tegevuse käivitamiseks ning käitluskeskuse ladestusala laiendamiseks, omanikuta kiirgusallikate ohutustamiseks valmisolekuks ja käitlemiseks ning radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks. Sellele lisaks taotleb ja kasutab AS saastunud metallijäätmete sulatamiseks ning radioaktiivsete jäätmete lõppladustuspaiga asukohauuringuteks SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse vahendeid ning ioniseeriva kiirguse mõõteseadmete kalibreerimiskeskuse rajamiseks Rahvusvahelise Aatomienergia Agentuuri vahendeid.

Olulisemateks töödeks I kvartalis 2025 olid:

1. Paldiski endise tuumaobjekti ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla haldamine, sh. nende kiirgusohutuse ning turvalisuse tagamine. Paldiski ja Tammiku objektidel teostati tavapäraseid hooldustoiminguid (hoonete ja ruumide hooldamine, teede puhastamine, jms.). Samuti toimus omanikuta kiirgusallikate ohutustamine ja selleks vajaliku valmisoleku tagamine.
2. Vaivara ohtlike jäätmete käitluskeskuse haldamine ning ohtlike jäätmete vastuvõtmiseks valmisoleku loomine. Sõlmiti vajalikud teenuslepingud (olmevesi, elekter, valvesüsteem, nõrgvee puhasti hooldus jne). Nõrgvee puhastuse toimimise tagamiseks võeti Vaivara OJKKsse tööle täiendav töötaja.

Vaivara OJKK täitunud ladestuskärgede sulgemiseks ning uute ladestuskärgede projekteerimise ja ehitamiseks vajalike hangete korraldamiseks valmistati ette hangete tehnilised tingimused ning sõlmiti leping Riigi Tugiteenuste keskusega (RTK) hangete juriidilise dokumentatsiooni koostamiseks ning hangete läbi viimiseks.

Vaivara OJKKsse soetati laadimis ja korrashoiutöödeks väiketraktor. Viimases ladestuskärjes oleva ladestusmahu täitmiseks sõlmiti ohtlike jäätmete ladestamiseks vastuvõtmise leping. Jäätmete vastuvõtmisega alustatakse aprillist. Koostati eeskirjad Vaivara OJKK ohtlike jäätmete vastuvõtmiseks ja ladustamiseks.

3. Radioaktiivsete jäätmete käitlemine, sh. jäätmete vastuvõtmine teistelt asutustelt ja organisatsioonidelt. Võeti vastu omanikuta allikaid metallikäitlejalt ning samuti ka kiirgustegevuslubade omanikelt. Korraldati nende transport ning ka käitlemine.
4. Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla likvideerimine. Veebruaris koostati ja esitati keskkonnaametile maa-ala vabastamiseks kasutatav meetodika. Märtsis kooskõlastati Keskkonnaametiga maa-ala vabastamise meetodika. Mõõtmised plaanis läbi viia aprillis ning laboratoorsete analüüside tulemused saada kätte maikuus. Juunis esitada koos ohutushinnanguga Keskkonnaametile taotluse maa-ala vabastamiseks.
5. Saastunud metallijäätmete sulatamine. Metallijäätmete transpordiks vajalikud konteinerid saabusid ning nende eest tasuti veebruaris. Koheselt alustati ka metallijäätmete ümberpakendamise töödega vanadest konteineritest uutesse, Tööd on planeeritud lõpetada aprillis. Mai-juuni transporditakse jäätmed väljaspool Eestit asuvasse sulatustehasesse, kus toimub nende puhastamine ja sulatamine jäätmete mahu vähendamise eesmärgil. Saadud puhas metall suunatakse taaskasutusse. Kontsentreeritud tagastatavad radioaktiivsed jäätmed transporditakse 2026 aastal edasiseks käitlemiseks Paldiski objektile asuvasse käitluskeskusesse, kus toimub nende lõppladustamiseks vajalik betoneerimine ja pakendamine. Seejärel ladustatakse jäätmed vahehoidlas kuni nende lõpliku ladustamiseni rajatavas lõpphoidlas.
6. Ioniseeriva kiirguse mõõteseadmete kalibreerimiskeskuse rajamine. Keskkonnaamet väljastas kiirgustegevusloa kiirgusallika kasutamiseks kalibreerimise eesmärgil. Alustati Kalibreerimiskeskuse ISO 17025 kvaliteedikäsiraamatu koostamisega. Planeerimisel ja korraldamisel on kalibreerimislabori töötajate väljaõpe.